

Meditationes Ex Doctrina De Fideivssoribvs, Tam Secvndvm Ivs Commvne, Qvam Provinciale

Rostochii: Typis Ioannis Iacobi Adleri, [1757?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862458021>

Druck Freier Zugang

C. 127.

~~M. D. (L.) 10.~~

8.

MEDITATIONES
EX DOCTRINA DE FIDE-
IVSSORIBVS,
TAM SECVNDVM
IVS COMMVNE, QVAM
PROVINCIALE,

20.

QV AS
LOCO SPECIMINIS INAVGVRALIS,
SVMMO NVMINE CLEMENTISSIME
ADIVVANTE,
CONSENSVILLVSTRIS ORDINIS ICTORVM
IN ACADEMIA AD VARNVM,
PRAESIDE,
VIRO CONSVLTISSIMO
DN. HERMANNO BECKERO,
LL. D. ET INST. P. P. O.
QVOAD H. A. PRODECANO ET PROMOTORE
PRO OBTINENDO
GRADV DOCTORALI,
DIE 24. NOVEMBRIS, A. O. R. MDCCLVII,
H. L. Q. C.
PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT.
AVCTOR ATQVE RESPONDENS
THOMAS GEORG SPALDIN G
GVSTROV. MEGAPOLIT.
I. V. C.

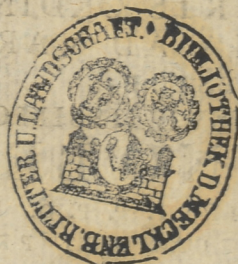
ROSTOCHII,
TYPIS IOANNIS IACOBI ADLERI, SEREN. DVCIS REGN. ET ACAD.
TYPOGRAPHI.

96

EX DOCTRINA DE FIDE
PROVINCIALE
IUS COMMUNE QVA M

22

LOCUS SPECIEM IN VAGRALIS
CONSERVAT VESTIGIA ICTORUM
IN AGRO

HERMANN

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

GRADU DOCTORALIS
DIE 14 OCTOBRI 1870

Q. D. B. V.

Tota nostra privata politica jurisprudentia, propter diversas legum species, ex quibus in germania hauriri debet, incertitudine varia laborat, et ambiguis nonnunquam opinionibus contra ambiguas opiniones repleta deprehenditur. Non opus erit prolixa probatione, quando hoc defendo, nam quotidiana exempla eam veritatem satis docent, sententiae contra sententias in judiciis promulgatae corroborant, et ipsi ingenui Icti lubentes hoc profitentur. Non consuetudines solum, praeter et contra leges, ipsis scriptis dispositionibus in dijudicanda conformitate actionum ex voluntate legislatoris admixtae, quarumque et veteres et noviores Germaniae incolae tenacissimi fuerunt, et adhuc hodie sunt, hunc infelicem legitimae scientiae statum producant. Quippe quae ex retro judicatis deducendae atque dijudicandae, non possunt non perpetuas in foro altercationes de requisitis legalibus, earumque probatione et deductione producere. Sed et famosa illa jurium peregrinorum

norum cum corpore juris Iustiniani et cano-
 nici receptio multo majus malum nostrae pa-
 triae attraxit, quam olim translatio legum grae-
 carum in rempublicam romanorum. Legan-
 tur modo, si placet, querelae hac de re a GRIEB-
 NERO *in Diff. de jure incerto, ex dubia le-*
gum, quibus utimur, auctoritate oriundo, KEST-
 NERO *de reformanda jurisprudentia*, et BVR-
 CHARDO *de naevis et remediis hodiernae*
jurisprudentiae, jam fusae, et satis convincetur
 L. B. de veritate dictorum. Vt enim taceam
 incertitudinem jurium atque obligationum in
 negotiis forensibus exinde obviam, quia in-
 certum, an ex dispositionibus et legibus Germa-
 norum, Romanorum, an corporis juris cano-
 nici decisio litis in casu obvio fieri debeat; saepe
 numero ipsa principia nostrae jurisprudentiae
 Germanicae plane mutata et adulterata depre-
 henduntur per interpretationem ex doctrinis
 jurium peregrinorum ad statum nostrae reipu-
 blicae domesticum vix ac ne vix adplicandis.
 Notatu digna hic sunt verba TITII *in not. ad*
praefamen compendii pandect. Lauterbachiani,
ita concepta: Declaratio juris Germanici ex
rationibus domesticis est facienda, ex jure ro-
mano eadem perinde infelicititer sumitur, atque
 decla-

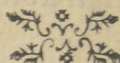
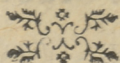

declarationem sacrae scripturae quis ex libris aristotelis metaphysicis peteret. Add. BOEHMERVS in diss. de fundam. pact. fam. ad fideic. incl. cap. 2. §. 2. Et tamen quotidiana experientia hanc detestandam confusionem claris docet exemplis. Materia de fidejussoribus, nisi me omnia fallunt, inprimis probationem dictorum suppeditat. Erudita illa disertatio, quam sub praesidio *Viri illustris MANTZELII, Icti et antecessoris hujus academiae celeberrimi ac summe venerandi*, anno 1735. ventilavit *Vir illustris Dominus FRESE, consiliarius jam aulicus Serenissimi nostri Principis*, et sub rubro exstat *de nexu heredum ex fidejussione defuncti*, sat solide jam docet maximam differentiam, quae fidejussorem romanum et germanicum intercedit. Sed eo non obstante multa tamen in foro in hac doctrina obnubilata manent ex principiis juris mere romanis ad quaestiones de obligationibus fidejussorum in Germania obtorto collo applicatis. Nuperime disertatio quaedam in Academia ni fallor Argentoratensi defensa, cujusque recensione dant ephemerides res litterarias tractantes, hanc materiam pertractavit. Sed de methodo et opera in deductione illa academica prae-

stita judicare non possum, qui ex solis recensionibus litterariis eam cognovi, ipsam autem inspicere non licuit. Adlegata quidem docta, elegans ac solida dissertatio MANTZELIO - FRESIANA tam, quam altera de praestatione ratae sub praesidio Viri jam perillustis SCHMIDII, Serenissimo Principi nostro a consiliis regiminis a Dno. Doctore HOLSTEN, practico Güstroviensi celebratissimo anno 1741. in academia hac patria defensa, plurimas de praesenti materia ex legibus provincialibus patriis decidendas quaestiones, sufficienter jam elaboratas nobis sistunt. Haut tamen plane frustraneum judico laborem, quando loco speciminis inauguralis meditationes quasdam, multo infeliciori licet, et plane inaequali hisce doctis elaborationibus adlegatis, marte, exercitii causa addere conarer. Hoc unicum solummodo cavens, velis L. B. primitias hasce meas academicas benigno submittere judicio, et in censendis illis ad vulgatum gratiose respicere, quod licet desint vires, tamen laudanda maneat voluntas.

FAXIT DEVS, VT INCEPTA
CEDANT FELICITER.

§. 1.

IN DIIVDICANDA MATERIA FIDEIVSSIONIS HO-
DIERNAE SEMPER EX SIMPLICI PACTORVM,
ET CONSTITVTI DEBITI ALIENI CONCE-
PTV DECISIO PETENDA.

Conceptum genericum fidejussoris romani ex
idea stipulationis evolvendum, ejusque diffe-
rentiam a constituyente debiti alieni, manda-
tore, et expromissore, satis jam evolutum,
legibusque ipsis enucleatum dedit supra adl.
solida *dissertatio* MANTZELIO-FRESIANA
cap. 1. §. 1. simulque ostendit, propter cessantem in Ger-
mania rigorem stipulationis hodie fidejussionem germa-
nicam quibuscunque fieri verbis, et omnem hinc fide-
jussionis differentiam a constituto atque mandato, sal-
tim quoad effectum practicum, hodie sublatam esse *cap. 2.*
§. 1. et 2. add. WERNH. in *obs. pract.* vol. 1. part. 1. *obs.*
29. Ne itaque repetendo haec omnia supervacaneum
fiscipiam laborem, ad ibidem deducta provoco. Suffi-
cit hoc unicum hic repetere, quod quae in legibus ro-
manis a fidejussoribus praedicantur, et unicam suam
adaequatam rationem in doctrina de stipulatione roma-
na ejusque solemnibus interrogationum et responsio-
num

num formulis agnoscunt, hodie in foro exulare debeant, ac omnes quaestiones de juribus ac obligationibus ex negotio fidejussorio oriundis, ex nuda ac simplici pactorum natura, legibusque potius romanis de constituto debiti alieni disponentibus, decidendae maneant in regula, nisi speciale quid, in legibus provincialibus Germanorum hac de materia determinatum probari possit. Prono alveo haecce omnia ex vulgato illo jam per se fluunt, quod cessante ratione legis, et cessare debeat legis dispositio. Et licet in respectu ad hoc brocardicum haud sine omni fundamento dubium movere possit forsitan WILDOVEGEL in *eleganti diss. de legum quarundam justinianearum non usu in germania ex earundem rationibus ne quidquam probando*: tamen hic notandum venit, ne quidem aliam rationem in statu domestico nostrae reipublicae fundatam in singularibus illis, quae ex rigore stipulationum penes fidejussores romanorum stricte sic dictos leges latius exigebant, doceri posse, nisi forsitan magis lusus ingenii, quam veram rationem respicere quis velit, quod tamen regulis genuinae interpretationis juridicae contrarium. Conf. RITTER in *regul. interpretat. jurid. praestantior. ex adaequat. princip. demonstrat.*

§. 2.

FIDEIUSSOR AD CERTVM TEMPVS SE OBLIGANS
ELAPSO ILLO TEMPORE IPSO IVRE LIBERATVR,
ET NON INDIGET PROTESTATIONE.

Positis hisce in §. praecedenti adductis principiis eo securius iudicium ferri potest de sententia LAUTERBACHII in *compend. pandect. tit. de fidejuss. in f.* adducta, quae

quae fideiussori, promissum suum ad certum tempus licet restringenti, quando creditor post lapsum temporis a debitore solutionem adquirere non potest, et ratione futuri, et praeteriti, obligationem solvendi imponit, nisi protestationem, tempore adjecto elapso, interposuerit, eaque interveniente a nexu obligatorio se liberari curaverit. Quam opinionem et suo calculo approbat BEYER in *delineat. pandect. tit. de fidejuss. §. 30.* Quia enim formula sollemnis contractuum stricti juris, et verborum praesertim obligationis, non admittebat diei adjectionem, et hinc licet promissio ad certum tempus restricta esset, et in diem facta deprehenderetur, tamen ad tempus non poterat deberi, atque perpetuabatur contra intentionem promittentis obligatio, donec elideretur ope exceptionis ex natura pacti adjecti a promittente oppositae; §. 3. *Inst. de verb. obl. L. 44. §. 1. ff. de oblig. et action.* et fideiussor quoque, qui semper mediante stipulatione interveniebat, licet ad tempus restrictam suscepisset obligationem, tamen rigore legum latii in perpetuum obligatus manebat, nisi spatium temporis expleto se a nexu liberari, aut cautionem suam sibi reddi, postulaverit *L. 7. C. de locat. et conduct.* Nec obstat mihi *L. 10. C. mand. vel contra:* ubi de mandatore, qui tamen ex solo consensu tenetur, *L. 12. §. 14. ff. mand. vel contra pr. et §. 1. Inst. de obl. quae ex cons.* nihilominus, quod exceptione munitus sit, dicitur. Nam contradictionem hanc apparentem mox tollunt ipsa verba legis immediate sequentia: *et injuria judicis damnatum:* satisque ostendunt, mandatoris obligationem non ope exceptionis tolli, sed eum ipso jure jam liberatum esse, quia alias judex, exceptionem non expresse in judicio oppositam, sed a man-

B

da-

datore reo omiffam, non curans, non iniuria damnasse dici poffit. Unde fatis patet, mandatore exceptione munitum, in L. adl. non designare mandatore, ob perpetuatam ex natura contractus obligationem, elapfo licet tempore adhuc obligatum, fed potius alia quadam oppofita exceptione fe defendentem, quam licet in iudicio oppofitam, tamen iudex non attendit. Vera itaque atque adaequata ratio, quare romani fidejufforem, licet ad tempus folummodo fidejubentem, nifi elapfo tempore fe liberari exprefse postulaverit, tamen obligatum haberent, in ftipulationum, cum qualibet romana fidejuffione conjunctarum, rigoreprehenditur. Ad quas itaque leges romanas, et praecipue *ad adl. L. 44. §. I. ff. de oblig. et action.* ipfi provocant LAVTERBACHIVS et BEYERVS l. c. quando fententiam fuam de neceffitate proteftationis a fidejuffore ad tempus obftrecto interponendae legibus corroborare ftudent. Quam et meam fententiam argt. *L. 18. pr. ff. de const. pecun.* ulterius probatam dat. Si autem haec eft ratio, quis tunc non vidit, hodie hanc proteftationem plane non neceffariam effe, ut fidejuffor ex pacto fuo ad tempus folummodo fecuritatem promittens a nexu liberetur obligatorio, a quo folus lapsus temporis eum jam immunem praefat ex principiis univerfalibus, quae ultra intentionem pacifcentis obligationem fufceptam extendi non permittunt, quique fidejuffor hinc nec ratione futuri, nec ratione praeteriti, poft temporis lapfum tenetur creditori, licet alto fententio ejusmodi proteftationem omiferit, nifi creditor probare poffit, debitorem jam durante tempore fidejuffionis non folvendo fuiffe, et fe debito ac legitimo modo debitorem interpellaffe: WERNH. *part. 3. obj. 107. part. 7. obj. 34.* MEV. *part.*

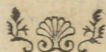

part. 9. Dec. 167. qui simul limitationes et modificationes temporis fidejussioni adjecti hac in quaestione sedulo observandas addit, an tempus scilicet solutioni, an obligationi adjectum sit; an adjectum limitet, an finiat obligationem. De tempore enim obligationi, non solutioni, et quidem eum in finem, ut tollatur, non ut limitetur, dicto, mihi sermonem esse in praecedentibus, per se constat.

§. 3.

FIDEIVSSOR HODIE ET IN MAIOREM SUMMAM
IMMO ET AD ALIAM REM SE EFFICACI-
TER OBLIGARE POTEST.

Eodem quoque modo, eademque ex ratione semper dubium mihi remansit de vero ac genuino in foro hodierno usu practico dispositionis legum romanarum, vi cujus fidejussor magis quidem et arctiori nexu, non autem in majus, vel duriorum causam, multo minus in aliam rem se obligare posse, dicitur. Provocant DD. ad probandam hanc sententiam ad *L. 1. §. 4. de verb. obl. L. 8. §. 7. ff. de fidejuss. et mandat. §. 5. Inst. de fidejussor. L. 42. ff. eodem*: ut et ad *L. 4. ff. de compensat.* Immo tam altas radices egit haec doctrina, ut vix ac ne vix invenies Ictum, qui ei contradicere audeat, nisi forsitan excipere velis HENRICVM van dem BVSCH in *diss. de fidejussore in majorem summam, quam quae debetur, adhibito*: qui tamen, an ipse deferat communem opinionem, an dissentientes solummodo adleget, certus determinare non possum, quia dissertatio illa, quam in hac materia solummodo adlegatam inveni, ad manus non est, quo ipsam inspicere possem. Interim tamen me de veritate hujus legalis propositionis in foro hodierno dubitantem, magis adhuc

dubium reddit, qui ipse tamen communem opinionem strenue cantat, *STRYK in caut. contr. Sect. 2. cap. 6. §. 18.* sicuti ex infra dicendis clarius apparebit. Examinanda ergo manent ipsa legum verba, atque ex iis adaequata et vera ratio hujus thesios enucleanda, ut eo melius de practico genuino usu hujus doctrinae in Germania judicium ferri possit. Quod itaque primo *ad L. 4. ff. de compensat.* attinet, ea non dispositive, sed enunciative saltem, ac incidenter hanc quaestionem tractat, et hinc secundum regulas verae, non fucatae interpretationis juridicae, ad corroborandam hanc radicatum, si ita dicere fas sit, sententiam, nil relevat. De eo enim solo casu, re rectius perpensa, loquitur, an debito principali antea jam per compensationem extincto, fidejussor tamen ad solvendum conveniri possit ea ex ratione, quia nil pervenit ad creditorem, et fidejussor non ex propria persona, sed tertii, debitoris principalis scilicet, opponit exceptionem compensationis, quae tamen hoc in casu, quia fidejussor, cum debitore principali, pro quo in subsidium promissit, pro una persona habetur, ipso jure statim tollit omnem obligationem. Porro quidem *L. 8. §. 7. ff. de fidejuss.* decidit hanc quaestionem propositam, sed plane nulla adlegat verba, undenam ratio hujus dispositionis colligi possit, nisi forsitan verba ibidem adducta adlegare quis velit. *Illud commune est in universis, qui pro aliis obligantur:* atque ex iis concludere, quod id, quod in universis, ac omnibus obligationibus pro aliis susceptis commune, et indistincte obtinet, non rationem suam singularem habere possit, in natura stipulationum, quae fidejussorem strictè sic dictum penes romanos obligatum reddebant. Reservo autem mihi responsionem ad

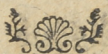
ad haecce obmota, et resolutionem dubii hisce ex verbis apparentis in infra dicendis. Clarius atque magis perspicue in hac materia mentem exponit VLPIANVS in L. I. §. 4 ff. de verb. oblig. quando ita scribit: Si stipulanti mihi decem tu viginti respondeas, non esse contractam obligationem, nisi in decem, constat. E contrario quoque, si me 20. interrogante, tu 10. respondeas, obligatio, nisi in 10. non erit contracta. Sed quis tunc non vidit, in solemni interrogationum et responsionum formula, quae non alia admittebat in respondendo verba, quam quae in interrogatione aderant, totam ac unicam rationem hujus legis contineri. Praesertim quando ad verba mox sequentia respicimus: licet enim (propter congruam scilicet responsionem) oportet congruere summam, attamen manifestum est, viginti et decem inesse. Quando itaque defensores sententiae adductae, quod fidejussor in maiorem summam se valide obligare non possit, ipsi ad hanc legem provocant, etiam admittere debent, quod ratio adaequata exinde deducenda maneat, quia natura et conceptus fidejussionis, semper per stipulationem solemnem contrahendae, congruam penes latios requirebat responsionem. Coincidit re recte perpenſa cum hac L. I. adl. et §. 5. Inst. de fidejussoribus, licet ad naturam obligationis accessoriae, tanquam ad aliam rationem nos remittere videatur, quae et in accessoria obligatione, per simplex pactum contracta, locum habere possit. Nam verum quidem est, quod fidejussoria obligatio, quae in subsidium solum recipitur, tanquam accessoria, in regula non possit plus, seu maiorem summam continere, quam principalis. Sed non absolute et absque omni opposito hoc obtinet, nec adest ratio sufficiens, quae contrario

B 3

per

per pactum determinato contradicat. Hinc in fidejussio-
nibus romanis hoc necessarium erat, quia creditor sti-
pulando cum fidejussore eandem illam quantitatem ex-
primere debebat interrogando, quae in principali obliga-
tione comprehendebatur. Magis adhuc et haeresin meam,
quod ratio totius hujus dispositionis romanae in singu-
lari natura fidejussionis per stipulationem contrahendae
contineatur, corroborant verba *L. 42. ff. de fidejuss. quia
in aliam rem, quam quae credita est, fidejussor obligari non
potest.* Cum ratio in sequentibus verbis subjuncta a le-
gislatore, nimis iterum obscura, et inadaequata manet.
Inprimis cum et foemina, pro alio intercedens, accesso-
rie obligatur, et tamen per obligationem rerum suarum
intercedere potest, *L. 5. L. 7. C. ad S. Vellej.* et in con-
stituto, licet quoque species accessoriae obligationis ma-
neat, tamen valide et efficaciter alia plane res, quam
quae debetur, et promissa est, constitui potest: *L. 1. §. 5.
ff. de constit. pecun.* immo plus loco et tempore, quam
prima promissio continet, licet complectatur, tamen va-
let. *L. 3. in f. ff. eod.* Vnde et verba *L. 8. §. 7. ff. de fide-
juss.* supra in contrarium adducta, ex rubro tituli expli-
canda mihi videntur, quod scilicet in omnibus et uni-
versis, qui *per fidejussionem*, (de qua sermo est in titulo)
pro aliis obligantur, hoc commune sit. Ne antinomia
maneant cum aliis legibus supra allegatis. Quo itaque co-
lore, quaque ratione adhuc hodie sententiam, tanquam
absolute necessariam defendere conantur, STRYK *l. c.*
aliique ICTi, quod fidejussor non possit se sponte, et pro-
prio motu valide atque efficaciter obligare pro majori
summa, aut aliam plane rem in subsidium promittere,
quam quae in obligatione principali continetur, et licet
hoc

hoc factum fit, tamen promissio tantum pro concurrente summa subsistat, eo minus perspicere valeo, cum ipse STRYKIVS *l. c.* admittit, quod iuramentum accedens hanc, alias ex sua sententia inefficacem obligationem, efficacem reddat, quod tamen si naturae ac indoli accessoriae obligationis in se consideratae contrarium esset, verum haut esse potest. Nisi iuramentum legi prohibitivae contrarium, contra analogiam et juris civilis, et canonici, validum accipere velis: Conf. *LYDOVICI Diss. de brocard. omne iuramentum servandum.*

§. 4.

EIDEIVSSOR MINORENNIS NON QUIDEM SEMPER, SED TAMEN NON NVNQVAM, CVM MINORENNI RESTITVITVR.

Fidejussor et debitor principalis unam in foro sustinent personam. MEV. *part. 1. Dec. 117. n. 3.* Iura enim, quibus in defendendo utitur debitor principalis, et fidejussori praestant defensionem, quae qualitas in legibus determinata personarum juridicarum unitatem producit. Conf. *HERTIVS de pluribus hominibus unam person. sustinent.* Hinc exceptiones reales, seu quae rationem, quare competant, in ipsa debiti qualitate agnoscunt, et debitori principali profunt contra creditorem, etiam fidejussori competunt, atque ab eo, quippe qui ex eodem debito obligatur, opponi possunt. Unde et compensationis exceptione ex persona debitoris principalis utitur. MEV. *part. 1. Dec. 117.* licet quoque hic non sit solvendo: MEV. *part. 2. Dec. 116.* Immo cum reale magis sit, quam personale beneficium, quod legibus communibus omnibus debitoribus indistincte datur, fidejussori

jussori pariter, quam debitori parata erit exceptio, non in eo solum iudicio, cui debitor principalis subest, sed et in alio foro: MEV. *part. 3. Dec. 261. part. 4. Dec. 150.* Quid quod et invito et contradicente debitore principali ejusmodi realibus exceptionibus utendi potestate gaudeat: *L. 15. pr. L. 32. ff. de fidejussor.* Sed de realibus exceptionibus hoc solummodo accipiendum. Quae enim in sola ac singulari qualitate personali debitoris principalis fundantur, huc referri non possunt, quippe quae jura personalissima, in alios haut transferenda, continent, MEV. *part. 8. Dec. 141. part. 3. Dec. 261. n. 2.* Unde nec beneficium restitutionis in integrum minori propter laesionem ex inito negotio imminuentem, aut illatam, ex capite minoris aetatis competens, fidejussor pro se adlegare valet ad elidendam actionem a creditore, post impetratam a minorenni restitutionem, contra se institutam. *Non enim cum scirem minorem, et ei fidem non haberem, si tu fidejusseris pro eo, aequum est, fidejussori in meam necem, subveniri, sed potius ipsi deneganda erit mandati actio.* In summa perpendendum erit praetori, cui potius subveniat, utrum creditori, an fidejussori, nam minor capius neutri tenebitur. Sunt verba VLP IANI in *L. 13. pr. ff. de minor.* Nec si quis pro pupillo sine tutoris auctoritate obligato fidejusserit, ei subveniat, quoniam illi mandati actio non competit. *L. 25. ff. de fidejussor.* Licet autem haec omnia ita se habent in regula, excipiendi tamen manent duo casus, ubi et minoris restitutio ex capite minorennitatis fidejussori prodest, et exceptionem, qua se defendit, producit. Si nempe I.) per restitutionem cessat in minorenni, qualitas singularis, pro qua fidejussor fit: Unde si pro herede minorenni fidejusserit, et minor resti-

restitutus ab hereditate abstineat, vel eam repudiet, et fidejussor liberatur a nexu obligatorio. *L. 2. §. 1. ff. de administr. et peric. tutor. L. 89. ff. de acqu. hered.* Quod idem et obtinet, quando pro minorenni defensore fidejussionem suscepit: *L. 51. pr. ff. de procurat.* cujus exceptionum ratio in eo deprehenditur, quod sublata in totum obligatione principali, et tolli debeat accessoria, et non pro minorenni in genere, sed sub ea solummodo qualitate suscepit fidejussionem. Et porro 2.) quando fidejussor heres sit minorennis. Tunc enim non amplius qua fidejussor, sed qua heres considerandus manet. Si modo absque beneficio inventarii adierit hereditatem.

§. 5.

MILITES FIDEI VBERE HODIE NON
PROHIBENTVR.

De clericis, tam majoribus, quam minoribus, quod et in protestantium et pontificiorum foris, validam fidejussoriam obligationem suscipere queant, non obstante *Nov. 123. cap. 6. et cap. 1. et pen. X. de fidejussor.* satis ac solide jam probatum dedit BOEHMERVS in *jur. ecclesiast. protest. Tom. 2 Lib. 3. Tit. 22. §. 4. et 5.* Iisdem ex rationibus, ac plane similibus argumentis et probari posse mihi videtur, quod milites tam majoris ordinis, quam gregarii, si modo hi propter penuriam bonorum non fiant inidonei, efficacem in foro, ac validam inire ac promittere possint fidejussionem, non obstante *L. 31. C. de locat. et cond.* Nam quod verba leg. *adl. Milites nostros fidejussores conductorum fieri prohibemus;* certam solummodo speciem prohibeant, et hinc formando exceptionem regulam magis confirment, docent jam verba

C sub-

subsequentia, rationem legis suppeditantia: *Ne omisso armorum usu ad opus rurestre se conferant et vicinis graves praesumptione cinguli militaris existant.* Quae ad fidejussionem pro conductoribus quidem, non autem ad omnes omnino fidejussiones indistincte quadrant, nisi rotundis miscere velimus quadrata. Immo ad minimum, si etiam romanorum prohibitionem generalem admittere vellem, inde tamen ad praxin hodiernam argumentum trahi non potest, quoniam milites apud nos nulla lege prohibentur se obligare ex quocunque contractu. Nisi forsitan fingere velis imminemtem in limitibus contractus actualement expeditionem, ad quam jam vocatur miles fidejubens. Quae tamen eum magis inidoneum, et ex arbitrio creditoris recusandum, quam inhabilem ac inefficacem redderet fidejussorem. Unde et supervacaneam ac inutilem judico cautelam a STRYKIO in not. ad *Lauterb. tit. de fidejuss. voce milites*: suppeditatam per renunciationem hujus beneficii adjiciendam: *er wolle sich des beneficii L. 31. C. loc. begeben haben.* Quippe quae si etiam adhibita contra legem sub hac hypothese prohibitive nullius erit momenti.

§. 6.

AN ET QUATENUS PRO DOTE ADMITTATUR FIDEJUSSOR.

Omnibus porro nota est controversia, an pro dote fidejussores licite interveniant, quam eleganter quidem, sed si dicendum, quod res sit, haut satis sufficienter ex legibus, affirmative simpliciter decidere studet LEYSER *Specim. 523. med. 8.* Ex omnibus enim ab eo adductis argumentis, si quae in me iudicii vis, quam iudico,

dico, quae sit exigua, unicum illud ex *cap. 7. X. de donat. inter vir. atque uxor.* et ex praerogativa juri canonico in foro indistincte prae jure romano concedenda, quatenus scilicet principiis nostrae religionis haut adversetur, ad rhombum solummodo quadrat. Intuitu enim reliquorum idem illud opponi potest, quod ipse vir illustris in *eod. Spec. 523. med. 3. et 4.* aliis objicit, quod secundum leges nempe judicare, et opiniones negligere debeat Ictus. Nec de legibus philosophandi artem, sed eas rite interpretatas ad obvios casus ex voluntate legislatoris adplicandi, exigat officium judicis, qui minister, non magister legum constituitur a principe. Fallor itaque egregie, aut in tota hac controversia status ejus haut rite formatur ex *L. 2. C. ne fidejuss. vel mand. dat. dent. a defensoribus et hujus, et illius sententiae.* Exponam meas conjecturas, et judicium benignum, an male an rite formatae, B. L. committam. Iam tempore imperatorum Gratiani, Valentiniani, et Theodosii fidejussio pro dote per legem indefinite conceptam abolita erat, et verbis generalioribus interdicta. vid. *L. 1. C. eod.* Oriebantur hinc ex hisce generalioribus ac indefinitis verbis legis jam in republica antejustiniana, si ita dicere fas sit, multifariae inter Ictos altercationes, quorum quidam ad verba generaliora, quidam contra ad intentionem legislatoris ex ratione restringendam provocabant. Ad quas decidendas Iustinianus in *L. 2. C. eod.* quae una est ex 50. decisionibus, regulam perpetuo valituram disponit, quae non quidem in totum fidejussorem pro dote prohibet, sed tunc et in eo casu solum, si dos sub initio matrimonii inchoandi absque stipulata fidejussione promissa esset, postea autem ipso matrimonio jam in-

choato forsitan solutio, et implementum promissi, sub specie fidejussoris in securitatem dotis praestandi, suspenderetur, constituebat, quod nulla satisfactio nec mandatum pro dote exigendum sit a marito, vel a patre ejus, vel ab omnibus, qui dotem suscipiunt. Ita ni fallor, et CARPZOV. *part. 2. const. 42. def. 17.* sub initio quodammodo fluctuans, tandem tamen in fine *n. 8. et 9.* hanc legem explicat, quando scribit: *Plane, maritum volentem valide dare fidejussores pro dote, ac titulum C. ne fidejuss. dot. dent. non tam prohibere fidejussionem, quam ne quis invitus fidejussoribus cavere cogatur, existimat Duaren. in tract. sol. matr. sub tit. de dote cap. 4. quod et placet Hart. Pistor. obs. 35. ubi pro dotalitio etiam per fidejussores jure caveri ait.* Atque cum hac explicatione adhibita optime quoque cohaerent verba legis subsequencia: *Si enim (absque antecedenti exactione fidejussionis) credendam mulier sese, suamque dotem, patri mariti existimavit; quare fidejussor, vel alius intercessor (ex postfacto absque omni alia supervenienti ratione, ex solo pruritu cavillandi) exigitur. ut causa perfidia in eorum connubio generetur.* Binis: lex adl. et promissionem et exactionem fidejussoris pro dote in se nullo modo prohibet, sed quando absque exactione ejus solutio dotis promissa, et postea absque nova accedente ratione tamen exigitur, marito concedit facultatem solutionem urgendi etiam absque satisfactio. Quod quare nec hodie obtinere debeat, nullus perspicio. Et eo minus in probatione ac decisione hujus quaestionis provocandum manet ad lubricum consuetudinis legi romanae contraria fundamentum, cum verba in WEICHBILD *art. 24.* coincident. *Dieweil ihr ihr Ehegeld nicht geleistet wird, das ihr gelobet ward, da sie ihren Mann nahm,*

nahm, darf sie auch die Gewehr des Gutes nicht räumen, die Erben weisen sie dann ab mit Recht, oder mit Güte. Hat sie aber Bürgen dafür, so darf sie die Erben nicht mahnen, weder in der Güte noch zu Recht, so soll sie die Gewehr räumen, und dem Gelübde der Bürgen folgen.

§. 7.

RATIO, QVARE FIDEIVSSOR, QVI SE OBLIGAVIT, VT DEBITOR PRINCIPALIS, als einen selbstschuldigen Bürgen, NEC RENUNCIAVIT BENEFICIO EXCVSSIONIS, TAMEN VTI POSSIT HAC EXCEPTIONE.

Fidejussor in subsidium solummodo, deficiente debitore principali, seu eo non solvente, et moram necciente, promittit solutionem: §. I. *h. d.* Competit itaque illi convento, per leges et praxin notoriam, beneficium excussionis seu ordinis, quoties ante debitorem principalem excussum convenitur. *Nov. 4. Cap. I. auth. praesente: C. de fidejuss.* Sponte interim renunciare potest huic beneficio pro se introducto, atque se ut expromissorem obligare, sicuti omnes hanc doctrinam exponentes satis docent. Et sufficit hoc in casu generalis renunciatio, ac per verba aequipollentia facta, si modo sit subalterna, vti verba CARPZOVII sonant, seu ad negotium fidejussorium, et exinde resultantem obligationem, directa sit. *CARPZOV. Part. 2. const. 17. def. I. §qq. MEV. part. 9. dec. 186.* Quaestio exinde maxime vulgata resultat, an non fidejussor per clausulam, qua se ut debitorem principalem obligat, wenn er sich als einen selbst Schuldener verschrieben, notulae cautionis adjec-
tam,

etiam, beneficio excussionis renunciassse censendus sit. Rationes haut vulgares, et maxime stringentes, a dissentientibus in hac controversia pro et contra delegantur, quas collectas sistunt COTHMANNVS *vol. I. resp. 22.*, qui negativam, et GYNDLING *in diss. de benefic. excuss. cap. 5. §. 5.* qui affirmativam defendit. Uterque simul cohortem DD. secum sentientium adlegare valet. Nec sufficit mihi probatio negativae sententiae, quae ex nuda ea provocatione deducitur, quod in praxi ita receptum, et haec sententia in Saxonia electorali adprobata sit, qua utitur STRYK *in caut. contr. Sect. 2. cap. 6. §. 22.* Non enim lex Saxonica *part. 2. const. 18. dcc. elector.* adducta, extra Saxoniam obligat. Et receptio in praxi, uno alterove exemplo adlegato, probata lubricum semper manet probandi fundamentum, nisi ratio hujus doceri possit, in legibus, aut voluntate principis, tanquam legislatoris, fundata. Vix potest igitur negari, quod rationes eorum, qui tacitam hoc in casu, immo expressam defendunt beneficii excussionis renunciationem, maximi sint ponderis. Unde et rationes dubitandi a COTHMANNO *l. c. n. I. 5.* adductae, primo intuitu, si non majorem, certe aequalem involvunt concludendi vim ac potestatem, cum rationibus ejus decidendis ibidem adductis. Legantur modo solida argumenta in *Select. Iurid. Rostoch. fasc. I. spec. 32. qu. I. repetita. Qualis autem ergo est homo, ein selbst schuldiger Bürge? quid adjectivum hocce addit substantivo?* Ubi et in conficiendo responso Facultatis d. d. 6. Dec. 1595., ad quod provocat COTHMANN *l. c.* Camerarium in contrariam inclinasse sententiam, et hinc ex pluralitate votorum auctoritate Cothmanni ita responsum fuisse nobili Ioh. V. Iar-

Iasmund. refertur. De ratione adaequata itaque praxeos, nativae significationi verborum aliquid detrahentis, et virtutem vocabuli eines selbstschuldigen Bürgens in id, quod eventualiter emergit, ponentis, mihi circumspicere liceat. Adducam conjecturas, rationibus et verbis Ictorum, qui ad hanc in praxi receptam opinionem provocant, postea corroborandas. Fidejussor romanus semper mediante stipulatione, in qua congrue respondere debebat interroganti creditori, suscipiebat obligationem, ex vera tamen sua intentione solummodo subsidiariam: *L. 12. C. de fidejuss.* Hinc quia correi promittendi fiunt, qui alteri de eadem quantitate omnes interroganti congrue respondent, seque hinc singulos in solidum et principaliter idem daturos facturosque ippendent, *pr. Inst. L. 1. 2. 3. §. 1. L. 4. ff. de duob. reis.* SCHAYMB. in comp. pand. tit. eod. §. 3. d. quilibet quoque fidejussor romanus, contra suam veram intentionem, subsidiarie solummodo, non autem principaliter se obligandi, per rigorem stipulationis, ut correus statim tenebatur, adeo ut creditor, et omisso debitore principali statim convenire fidejussorem posset: *L. 5. C. de fidejuss. L. 4. §. 1. ff. eod. L. 20. ff. de cond. indeb.* Novas itaque hanc rigorem, quemlibet fidejussorem contra suam voluntatem, et absque ejus intentione tanquam correum et principaliter obligantem, temperantes leges humanior jurisprudentia ex natura subsidiariae obligationis exigebat, quales introducto et concessio beneficio excussionis ferebat Iustinianus imperator in *Nov. 4. cap. 1.*: sicuti verba ibidem adducta clarius docent: *Sed et hoc quidem curandum est a nobis possibili modo. Non enim erat, quoddam hic antiquae legi datum pro sanatione remedium: quae propter particulam conjunctivam*

etivam et additam, ad antecedentia quoque trahenda
 sunt. Unde in constituto debiti alieni contra ea, non
 opus erat penes romanos hoc beneficio, nisi stipulatio
 forsitan accesserit, sicuti probatum jam dedit WERNH,
part. I. obs. 29, n. 4. Iam autem hodie fidejussor nuda
 ac simplici conventionem, perinde ac in constituto debiti
 alieni, subsidiariam promittit solutionem, unde nec be-
 neficio ordinis indiget ad remittendum creditorem con-
 tra debitorem principalem prius excutiendum, sed ex
 ipsa natura obligationis susceptae per se utitur hac exce-
 ptione. *Conf. dicta in §. I. b. d.* Beneficia interim in fa-
 vorem fidejussorum contra naturam subsidiariae obliga-
 tionis gravatorum non cessant, atque sublata sunt, sed
 cum recepto jure justiniano simul in fora Germaniae
 migrarunt. Quando hinc fidejussor ad instar debitoris
 principalis se obligat, wenn er sich als einen selbst schul-
 digen Bürgen verschreibt, tunc casus adest, ubi perin-
 de, ac fidejussor romanus tanquam correus principaliter
 obligatur, et hinc, recepto excussionis beneficio in Ger-
 mania simul cum legibus romanis, provocare potest ad
 hoc beneficium sibi in legibus concessum. Hinc illa in
 praxi, ex analogia juris sat clara ac perspicua, recepta
 sententia, quae non obstante illa clausula, notulae cau-
 tionis adjecta, ejusmodi fidejussorem ad beneficium or-
 dinis admittit, nisi et illi speciatim ac expresse renuncia-
 verit. Ad hanc rationem quoque, in analogia recepti ju-
 ris peregrini fundatam, respiciunt verba COTHMANNI
in voto in select. jurid. l. c. adducto obvia: quod hisce verbis,
daß sie als selbst schuldige Bürgen gelobet haben, nulla
novatio, nulla debiti translatio inducatur, sed sola fidejussio
denotetur. Immo idem illud denotare vult COTH-
 MANN

MANN *vol. I. resp. 22.* quando scribit, quod origo, initium, natura, causa et ratio contractuum semper, et ubique respici debeat, et hinc negari non possit, quin fideiussio hisce verbis contracta sit, non vera expromissio: et licet quaevis verba sic accipienda sint, ut aliquid operentur, id generaliter quidem verum esse, sed locum obtinere non posse, si negotii natura et ratio repugnet. Sicuti et huc respiciunt verba WERNH. *part. 4. obs. 26.* quando pro ratione huius sententiae adlegat, quod eiusmodi verba seriam tantum, et enixam voluntatem indicent, non vero exinde juris sui renunciationem inferant. Nec simpliciter et indistincte, re rectius perpensa, dici potest, hac explicatione admissa, verba illa adjecta plane nihil operari. Ut enim taceam arctiorem nexum, qui iuncta hac clausula, et si nulla adsit beneficii renunciatio, celeriores producit executionem; et ille, qui se ut Principalem obligavit debitorem, in omnem causam fideiussisse censetur, docente LEYSERO *spec. 524. med. 6.*

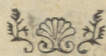
§. 8.

FIDEIVSSOR ET PRINCIPALIS DEBITOR SE OBLIGANS, INSTITUTA IAM ACTIONE CONTRA DEBITOREM, NON UTITUR EXCEPTIONE LITIS PENDENTIS, OMNINO AUTEM FIDEIVSSOR SIMPLEX.

Observatio in §. praec. adducta, quod fideiussor ad instar debitoris principalis se obligans duriorem demum correi romani suscipiat conditionem, salva tamen ordinis exceptione, nisi et huic beneficio specialiter renuncia-

D

VE.

verit, et in aliis quaestionibus non nunquam incidentibus, ex analogia iuris decidendis, adplicationem et practicum usum exserit. Ponamus enim eiusmodi obligationem susceptam esse, ea tamen non obstante creditorem sponte actionem nondum finitam contra ipsum debitorem instituisse, quam post litiscontestationem deferre, et licet non liquido constet de debitoris statu insolventiae, contra fideiussorem litem iam suscipere velit, et exsurgit quaestio, an exceptione litis pendentis se defendere possit fideiussor hoc modo obligatus? Quam quaestionem, si de simplici fideiussore sermo esset, ex principiis §. praec. adductis: hodie adfirmendam utique iudico, non autem de fideiussore ad instar debitoris principalis obligato. Est enim hic, et manet correus debendi cum debitore principali, licet quoque non renunciaverit beneficio excussionis. In correis debendi autem convenientis creditorem variare, et uno jam electo, tamen non obstante *L. 2. ff. de duob. reis et L. 16. C. de fidejuss.* adversus alterum agere, sed altero non excusso alterum convenire posse creditorem, ex *L. 23. et 28. C. de fidejuss.* jam probatum dedit LEYSER *Specim.* 522. med. 6. Licet autem hanc litispendentis exceptionem adlegare non possit ejusmodi fideiussor correus, tamen ad beneficium excussionis, nisi illi specialiter renunciatum, ei patet refugium, si modo statum solventiae debitoris probare velit et possit, quod refugium addita speciali quoque renunciatione beneficii in totum cessat. Fideiussor autem simplex, licet beneficio quoque renunciaverit specialiter per cautelam abundantem, utique valide hoc in casu opponit exceptionem litispendentis nondum finitae, nisi creditor liquido docere possit, debito-

bitorem principalem aut plane non solvendo, aut difficilem conveniendo esse.

§. 9.

HEREDES FIDEIVSSORIS, QVORVM MENTIO
NON FACTA IN OBLIGATIONE, IPSO IVRE LI-
BERANTVR IN MEGAPOLI
A SOLVTIONE,

Obligationes defuncti ex contractu in regula transeunt ad heredes. Exceptionem tamen in nostra patria adesse in fidejussoria conventionione, et heredes fidejussoris ex defuncti promissione non obligatos dici posse, nisi expresse eorum mentio facta sit, ex consuetudine provinciali, et reversal. d. d. 23. Febr. 1621. §. 25. solide jam docuit *Illustr. Dnus. Consil. FRESE in diss. supra jam cit. de nexu hered. ex fidejuss. def. sub praesidio illustr. Dni. Prof. et Consil. Duc. MANTZELII defensa.* Actum hinc agerem, si hasce doctrinas sat eleganter jam expositas, invita minerva repetere vellem. Liceat interim quasdam meditationes doctis hisce elaborationibus addere, in quibus si forsitan quoque in respectu unius alteriusve particularis puncti a sententia VIRI ILLVSTRIS discedam, pro-verbium tamen, quod et ab eruditioribus amice dissentire liceat, veniam mihi concedere spero. Docta, solida, ac eleganter elaborata sunt argumenta, quae de origine atque fundamento hujus consuetudinis provincialis inveteratae, postea per legem publicam in reversalibus l. c. adprobatae et corroboratae adlegat atque deducit. In eo autem, quin, ad originem et verba legis respiciens, a Viro illustri dissentiam, non possum non, quando heredes ex statuto provinciali competentem ex-

ceptionem non opposcentes, licet eorum mentio non facta sit in fidejussione, condemnandos esse ad solutionem putat *in sect. 3. §. 6.* Magni quidem sunt ponderis, minime negare cupio, argumenta, quibus ad defendendam hanc suam sententiam utitur. Sed tamen pace VIRI ILLUSTRIS verior mihi videtur contraria sententia, si verba expressa legis generaliora, et conclusionem exinde, connivente et adstipulante origine hujus consuetudinis ductam, respiciam. Tota quaestio ad sequens decisionis fundamentum reducenda manet, an exceptionem an regulam, an beneficium an legem, reversales l. c. contineant. Ultimum ex historia et verbis legis probare posse mihi videtur. Periculum faciam, iudicium de vi atque potestate probationis B. L. relinquens. Connexio *art. 25. et 26. d. reversal. d. d. 23. Febr. 1621.* et verba in quolibet articulo plane diversa, hanc explicationem suadent: Expresse enim consuetudo provincialis, quod plures confidejussores provocare possint ad divisionem in §. 26. dicitur *beneficium eine Einrede, dadurch sie sich entfreyen können.* Ergo tanquam exceptio per modum beneficii concessa determinatur hoc jus, quae solum excipienti prodest, cuique omitiendo confidejussores tacite renunciant. Non autem eodem, sed plane diverso modo disponitur in §. 25. intuitu heredem, quorum expressam mentionem non fecit fidejussor cavendo. Dicitur expresse *ein Gebrauch, vermöge dessen sie zu keiner Zahlung verbunden.* Intuitu heredum itaque ipso jure cessat omnis obligatio ad solvendum, intuitu confidejussorum autem solummodo ope exceptionis. Mecum sentit TORNÖV. *de feud. Meckl. part. I. cap. 3. sect. 4. §. 2.* quando scribit: *si haec cautela omitatur, obliga-*

tio fidejussoria (intuitu heredum scil. de quibus solummodo quaestio) *nullum habet effectum, tanquam vitio nullitatis laborans.* Accedit et aliud argumentum ex analogia juris germanici, et origine hujus consuetudinis provincialis. Regula communis juris germanici aderat, vi cuius negotium fidejussorium pro mere personali negotio censebatur, quod cum persona fidejussoris extincta cessabat in regula. Vid. quae hoc de argumento ipse VIR ILLUSTRIS in cit. diss. sect. 2. et in primis in §. 19. solide deduxit: *Add. assertion. in jur. Meckl. et Lub. illustr. cent. I. jud. 53. adl.* Non tamen obstante hac juris germanici consuetudine jus Romanum in forum irrepens obligationem quoque heredum ex fidejussione defuncti introducebat, et collegia scabinorum DD. juris romani commixtorum ex fervore romanizandi omnia hac in doctrina judicando nonnumquam turbabant. Nihilominus dicasteria patria secundum dispositionem juris germanici haut interrupta serie judicabant, nisi forsitan expresse extensio ad heredes in cautione deprehenderetur in obvio casu, atque consuetudinem hanc ad instar legis semper sequebantur in decidendo. Satis hoc atque clare ostendunt verba *rescripti nomine SERENISSIMORVM PRINCIPVM* hac de quaestione ad instantiam nobilis cujusdam O. zu B. d. II. Octobr. 1574. emissi, et in cit. diss. sect. 2. §. 10. *verbotenus allati*, omni non sine pondere verba, je und alle Wege bis dahero, und noch unwandelbahr also, niche allein in üblichen Gebrauch gehalten, opponuntur verbis, sondern auch in unserm Fürstlichen Hofgericht, und allen andern Gerichten unserer Fürstenthümer und Landen darnach erkant, und gesprochen wird. Ad instar itaque regulae per consuetudinem obligatoriae,

D 3

non

non autem per modum exceptionis sese habebat, atque in judicando observabatur haec consuetudo provincialis, daß die Erben dererjenigen Bürgen, so für ihre Erben ausdrücklich nicht gelobet, zu halten und zu zahlen nicht schuldig seyn, siue zu keiner Zahlung verbunden seyn. Hanc consuetudinem tanquam legem provincialem, diesen Gebrauch dieses Fürstenthums, eodem modo, absque omni restrictione ex natura beneficii et exceptionis deducta, expresse et simpliciter corroborant reversales l. c. Unde et lex adest, quam in judicando sequi debent dicasteria provincialia, quae omnem obligationem tollit intuitu heredum, quorum nulla specialis mentio in fidejubendo facta, non autem per modum simplicis exceptionis concedit et permittit liberationem. Praecipue quia et *Ord. Jud. Aul. et Prov. part. 1. tit. 4. §. 5. et tit. 15. ac 16.* instruit judicem, daß er nach dieser Fürstenthümer und Lande ehrbaren Ordnungen, und redlichen vernünftigen Gewohnheiten sprechen solle, qualis et hic adest. Et si etiam hoc jus ad instar exceptionis considerare velis, est tamen exceptio, quae in legis provincialis dispositione intentioni actoris directo contraria nititur, quia lex provincialis non uti in §. 26. revers. concedit potestatem sich zu entfreyen, sed simpliciter disponit, daß sie zu zahlen nicht schuldig, quamcunque hinc exceptionem juris perinde, ac exceptionem praescriptionis, judex ex officio attendere debet, etiamsi non opposita sit.

§. 10.

§. 10.

HAEC DISPOSITIO IVRIS MECKLENBURGICI AD
ALIAS PROMISSIONES, PRO ALIIS SVSCE-
PTAS, EXTENDI NON DEBET.

Est autem ratio hujus consuetudinis provincialis, postea per constitutionem reversalium expressae approbatae, in natura singulari fidejussionis Germanicae fundata. *vid. §. praec.* Hinc ad alias promissiones pro aliis susceptas, quae limites fidejussionum transgrediuntur non extendenda. Unde non solum *in Diss. adl. Sect. 3. §. 4.* heredibus expromissorum vere talium recte haec exceptio denegatur, exceptis tamen iterum heredibus eorum fidejussorum, qui se ut principalem debitorem, als einen selbst schuldigen Bürgen, obligarunt. *Conf. §. praec. 7.* Sed nec heredibus promissoris indemnitis adlegatio hujus juris provincialis prodest, qui potius licet nulla eorum mentio facta sit, tamen valide obligantur, et condemnari possunt. Quippe quae promissio indemnitis, sive cautio indemnitis, pro nulla certa persona, sed generaliter in qualicunque negotio ratione omnium, a quibus damnum metuitur, licet non principaliter interposita, nil cum fidejussione commune habet. Unde et mulieres, quae a fidejussoria obligatione alias excluduntur, de indemnitate tamen efficaciter cavent. *Vid. LEYSER Spec. 523. med. 9.* Quae etiam ratio, quare Antecessores Rostochiensis d. 4. Octobr, 1628. non obstante nova illa reversalium constitutione in causa cujusdam nobilis P. v. H. Erben B. L. v. M. zu Pentzlien ita pronunciarunt, sicuti testatum reddit *Ius Meckl. et Lubec. illustr. cent. 4. jud. 13. et Select. lurid. Rostoch. fasc. 3. spec.*

3. *spec. 6. qu. 9.* Ubi notanda manent verba in voto LINDEMANNI adducto obvia. *Reversales sunt stricti juris: Quibus et accedunt verba HEINII ibidem adducti: Et ita hanc constitutionem Megapolitanam, veterem morem adprobantem, quo constituitur, ne heredes fidejussorum teneantur, cum eorum mentio non est in obligatione, limitavimus.* Quod tamen ad fidejussores indemnitatis, eorumque heredes minime adplicandum, quippe qui testante LEYS. l. c. med. IO. et II. veri manent fidejussores.

§. II.

OBLIGANTVR TAMEN HEREDES IN CAUTIONE NON MEMORATI, QUANDO DEFUNCTVS FIDEI-
IVSSOR IAM VIVVS A CREDITORE INTERPEL-
LATVS IN MORA CONSTITVTVS, AVT ANTE
LITEM CONTESTATAM MORTVVS. NON
SEMPER SI CITATIO VIVO
INSINUATA.

Eodem ex fundamento, et quia id, quod de heredi-
bus fidejussorum in legibus provincialibus disponitur, ad
alias obligationes defuncti trahi non debet (§ praec.)
utique etiam non in foro juris communis solum, sed in
patria quoque nostra, valide obligantur fidejussorum he-
redes, licet non ad eos obligationis extensionem in cau-
tione determinaverit defunctus, quoties in mora per in-
terpellationem a creditore factam vivus jam constitutus
deprehenditur fidejussor, aut plane lite jam contestata
debitum naturae solvit. Mora enim fidejussoris, sicuti
nec debitori obtrudere valet obligationem in debito prin-
cipali haut comprehensam, sed proprium ab ipso fide-
jussore solvendum debitum producit, MEY. *part. 7. dec.*
208.

208. Ita et mora fidejussoris, post interpellationem creditoris legitimam, in eum nexum obligatorium detrudit fidejussorem, ut non solum obligatus esset, sed vivus quoque solvere debuerit. Quam itaque propriam jam factam obligationem, et hereditario jure ad heredes, alias non obligatos, valide transmittit. Vid. *Diss. adl. MANTZEL. FRES. sect. I. §. 8.* Unde et non obstante supra adducta provinciali consuetudine Ampl. Facult. Iurid. Rostoch. d. 22. Febr. 1611. respondit lobst Smekern zu Viezkow. Weilen ihr aber Iohann Bassewitz bey seinem Leben gemahnet, so seynd euch desselben Erben zu bezahlen schuldig. *Ius Meckl. et Lubec. illustr. cent. 3. jud. 5. in f.* Porro et litis contestatio a vivente adhuc fidejussore suscepta novationem inducit, et hinc ex conceptu debiti per novationem jam in proprium mutati, heredes quoque in cautione non nominatos vinculat. Vid. *Diss. cit. sect. 3. §. 13. Add. select. Iur. Rostoch. fasc. 3. spec. 15. qu. 2.* Sed quaeritur jam de casu, in quo actio judicialiter contra vivum adhuc fidejussorem quidem mora, qui tamen insinuata licet legitimo modo citatione ante litis contestationem moritur, an tunc in patria nostra heredes non nominati maneant ad solutionem praestandam obligati. Respondebat hoc in casu ordo Ictorum Rostochiensium d. 30. Ian. 1600. dem Wichand Moltzahn, Ulrichs seel. Sohne, hisce verbis: So können ihr, da auf euer supplication der Krieg Rechts nicht befestiget: : : des verstorbenen fidejussoren Erben mit Recht nicht belangen, sondern müßet euch an den principal halten, und von demselben eure Schuld fordern. *Ius Meckl. et Lubec. illustr. cent. 1. jud. 53. Select. Iur. Rostoch. fasc. 1. spec. 16. qu. 1.* Et me quidem iudice recte respondebat. Nec enim

E

enim

enim sola citatio morosum statim reddit fidejussorem, quem ne leges obligant ad jus suum temere indefensum relinquendum *L. 40. pr. ff. de hered. petit.* Nec statim novatio debiti ex citatione concludi et derivari potest, quae per litiscontestationem solummodo existit, *L. fin. ff. de fidejuss. et nominat. et hered.* Nam quamvis in illis negotiis, quae in foro romano a litiscontestatione ex ea ratione pendebant, quia primus erat actus in iudicio susceptus, ut in producenda v. c. litispendentia, praeventionem, et effectum, ut res fieret litigiosa, citatio in foro hodierno effectus litiscontestationis producere possit, non tamen hoc procedit in aliis negotiis, quae a natura quasi contractus in litiscontestatione qua tali dependent, quo et novationis vis referenda manet *L. 1. §. 1. C. de annal. except.* ibique verba: *cognitionalia acceperunt certamina.* Manet itaque omni casu obligatio fidejussoris, instituta licet actione, et subsequuta citatione, nondum tamen lite contestata, ex nexu fidejussionis oriunda, unde et dispositio legis provincialis ad ea quadrat.

§. 12.

QUANDO AUTEM HEREDES VALIDE OBLIGATI,
TENENTVR QVOQVE, LICET TEMPORE MOR-
TIS ACTIO NONDVM NATA.

Sufficienter hanc thesin probatam sistunt *Ius Mecklenb. et Lubec. illustr. cent. 2. jud. 97.* ibique adductae rationes respondendi, ad quas brevitatis causa memet remitto. Nec dubium manet, quin et in nostra patria hoc adplicationem inveniatur ad heredes ex legis provincialis dispositione obligatos, cum eadem ratio manet. Confectaria tamen exinde fluunt in sqq. §§. repetenda. Unde et hanc decisionem binis adlegare verbis operae pretium duxi.

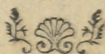
§. 13.

§. 13.

VNVS CONFIDEIVSSORVM PLVRIVM LICET INHABILIS SIT, ALTER TAMEN NON NISI AD RATAM SOLVENDAM TENETVR, NISI SE CORREALITER OBLIGAVERIT.

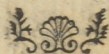
In doctrina de confidejussoribus, eorumque obligatione et ad ratam, et in solidum, ac hoc in casu competente beneficio divisionis, secundum nostrae provinciae mores et leges semper competente, nisi in specie et hisce legibus provincialibus renunciatum sit, omnem ulteriores meditationes adferendi laborem demit, supra jam in praefamine adlegata, solide ac erudite elaborata *Dissert.* SCHMIDIO-HOLSTIANA de praestatione ratae: quae omnes huc spectantes quaestiones in decidendo obvias, quarum post publicationem reversalium paucae permanent, satis jam ac sufficienter deductas sistit. Legantur modo quae de practica in foro hodierno distinctione inter exceptionem ratae, et exceptionem divisionis, de praesumptione hodierna, contra rigorem romanae stipulationis, pro confidejussoribus, se non specificè correaliter obligantibus, et q. f. r. in *cap. 2. §. 12. /qq.* doctis ex principiis sanioris jurisprudentiae ad- et deducuntur. Non tamen integram messem absolvit hocce adlegatum summa cum laude elaboratum specimen, maximo cum studio politum. Remanet tamen hac in materia una alterave quaestio aut in se, aut in modo probandi, dubia. Quas percurrere aut frustraneum et absque fructu forsitan esset. Sed unum alterumve solummodo adducam exemplum. Quod fidejussor cum altero, absque correali obligatione suscepta, cavens, licet etiam alter non solvendo

vendo sit, haut teneatur ad alterius quoque ratam solvendam, quantum ego perspicere possum, obstringentibus licet romanizantibus, sufficienter et satis ibidem adductum atque probatum sistitur ex cessante hodie per se in fidejussione germanica natura correalis obligationis. Iam autem quaestio remanet de dispositione *L. 48. ff. de fidejuss.* et casu ibi adducto, quo masculus simul cum foemina, aut majorennis simul cum minorenni, pro tertio suscipit confidejussionem, et quidem posteriori in casu, absque consensu curatoris adcedente. Transalpina jura, propter naturam correalis obligationis rigorosae, in qualibet indistincte ex stipulatu obviam, statim proclivia manent ad vinculandum masculum, et majorennem, ad solidi praestationem, licet nullae obligationis in solidum susceptae expresse mentio facta sit. *Conf. L. 48. cit.* Subducitur enim persona inhabilis, sola habili in obligatione manente. *L. 12. ff. de duob. reis.* Alia autem ratione res hodie in foro Germanico dijudicanda manet et hoc in casu. Non enim omnes fidejussores per se, et absolute correaliter obligati existunt, sed praestatione suae ratae hodie indistincte, et in perpetuum liberantur, per argumenta solide jam in cit. *Diss.* deducta. Liceat itaque alter confidejssorum inhabilis sit, sibi tamen ipsi hoc imputare debet creditor, inhabilem absque contradictione admittentem. Eadem illa argumenta in citat. *Diss.* ad casum antea memoratum ex indole fidejussionis hodiernae adducta, et ad hunc casum propter identitatem rationis, perfecte quadrant. Idque non invita, sed potius adnuente analogia ipsius juris romani, quod eo in casu, ubi plures fidejussores expresse partes viriles stipulantur, idem illud admittit, *L. 51. pr. ff. de fidejuss.*
Et

Et eadem illa ratio decidendi analogice subfuisse mihi videtur in casu, quo Icti Rostoch. d. 21. Dec. 1585. responderunt consulenti Annen von Oldenburg, Christoph Hoben seel. Witwe: daß die Pommerschen Bürgen mit Erlegung ihres Stranges sich ihrer Bürgschaft los würcen könten, und derer Mecklenburgischen abgestorbenen Bürgen ratam - - - zu bezahlen nicht schuldig. *Vid. Sel. Jurid. Rostoch. fasc. I. spec. 20.* Corroborant adhuc eo magis hanc meam conjecturam verba mox sequentia: Es wäre denn, daß gedachte Pommersche Bürgen des Mecklenburgischen Gebrauches (de hereditibus scilicet non obligatis, nisi specialis eorum obligatio determinata deprehendatur) Wissenschaft gehabt. Solam enim scientiam juris scienti, qui propterea jure suo uti non prohibetur, damnosam non esse, et creditori potius hic imputandum manere, quod non cautius mercatus sit, satis jam probatum dedit *civ. diss. cap. 2. §. 33.* Conjicio hinc ex verbis adjectis: ungeachtet sie sich aller Wohlthaten und privilegien insgemein begeben: et mox porro: und sich nichts weniger in solidum obligiret: quod in casu tunc temporis proposito, et renunciatio privilegiorum confidejssoribus ex legibus et observantiis provincialibus tam Megapolensibus quam Pomeranicis competentium adfuerit, et hinc verba, wo sie nicht Wissenschaft gehabt, singularem astutiam ex circumstantiis emergentem respexerint, hinc ex *argto. L. 48. §. 1. in f. ff. de fidejuss.* illa limitatio adjecta fuerit. Quae mea conjectura, an sufficiens, aliis judicandum relinquo.

§. 14.

MODVS REPETENDI ID, QVOD AB VNO CONFIDEI-
DEIVSSORVM SOLVTVM, A COETERIS, PRAE-
SERTIM HEREDIBVS PRAEMORTVI CONFIDE-
IYSSORIS, ACTIONE POST MOR-
TEM NATA.

Alia haec scribenti occurrit quaestio. Ponamus ca-
sum, adesse notulam cautionis a pluribus confidejussori-
bus subscriptam, quae et intuitu omnium heredum, et
renunciationis privilegiorum ex legibus, et consuetudi-
nibus patriis competentium, specialem mentionem con-
tinet. Iam moritur unus confidejussorum, tempore, quo
solutio debiti non exigebatur a creditore, aut debitum
seu obligatio, pro qua forsitan futuram fidejussionem su-
sceperunt, nondum existebat. Casus tamen hujus susce-
ptae a confidejussoribus obligationis post praemortui obi-
tum existit, debitore principali non solvente. Instat
itaque creditor, et unum ex confidejussoribus correaliter
absque omni exceptione obligatis ad solidum praestandum
judicialiter impellit. Iam quaeritur quo modo coeteri,
et an haeredes praemortui confidejussoris obligentur, ad
ratam ex persona defuncti solvendam. Quoad utrum-
que membrum hanc quaestionem ita decidendam adfir-
mo, quod deducta rata solventis, quilibet reliquorum
suam, et haeredes praedefuncti portionem praemortui
reddere debeant et solventi, et ejus heredibus. Id quod
eo certius defendere possum, quia ratione confidejusso-
rum existentium per jura notoria res per se patet. *Vid.*
infra §. 17. quoad heredes autem praemortui §. *antec.* 12.
probationem suppeditat. In terminis fere casum ita de-
cisum,

cifum, licet una alteraque incidenti determinatione mutatum, fiftit *Ius Meckl. et Lubec. illustr. cent. 3. jud. 5.*

§. 15.

PRIVILEGIUM §. 26. REVERSALIVM AD ALIAS
CORREALIS OBLIGATIONIS SPECIES EX-
TENDI NON POTEST.

Hoc unicum, quia addam, non possum non, quod ex mea qualiquali sententia, haec consuetudo et observantia provincialis, in reversal, d. d. 23. Febr. 1621. §. 26. ratione confidejssorum clementissime corroborata, ad alias species correalis obligationis non extendi debeat, nisi forsitan excipere velis casum in *Nov. 99. cap. 1.* determinatum, quo duo vel plures reciproca fidejssione supponuntur obligati. Salva rectiori sententia ita sentio, quia

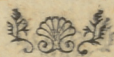
1.) Omnes supra in §. 10. intuitu §. 25. reversal. adductae rationes eodem modo et hic locum inveniunt Nec

2.) Eadem facilitas, et ratio, quae in confidejssores quadrat, et ad alios simpliciter correos, re ex antiqua origine rectius pensitata, adplicationem habet.

3.) Fidejssorum in specie, et beneficiorum fidejssoribus competentium, solam mentionem faciunt reversales l. c. Immo

4.) Ipsum beneficium divisionis, cujus aemulum ad veteres mores conservandos se fiftit consuetudo et observantia provincialis, non obstante *Auth. hoc ita C. de duob. reis* ad alios correos, nequidem jure novissimo, extensionem admittit. *HEINECC. in element. jur. civil. secundum ord. instit. tit. eod. §. 845. n. 3. et schol.*

5.) Non possunt adferri, quantum ad minimum constat, exempla practica ante annum 1621., quod haec con-

consuetudo et ad alias correalis obligationis species ex-
tensa fuisset, quam tamen solam consuetudinem et ob-
servantiam, hactenus obtinentem, corroborat atque con-
firmat §. 26. reversalium.

§. 16.

PRAESTAT ET IN SPECIE REVERSALI-
BUS RENUNCIARE.

Sicuti quoque licet non necessariam, utilem tamen,
et ad evitandas lites futuras maxime proficuum judico
cautelam, quod non sola renunciatione des Mecklenbur-
gischen Landes Gebrauchs, sive des Mecklenburgischen
Hof- und Land-Gerichts Gebrauchs, contentus sit pro-
vidus creditor, sed et specialem renunciationem conjun-
ctam, derer Landes-Reversalien, urgeat. Novum enim
robur, novam vim obligandi, et speciem quodammodo
legis provincialis scriptae, accepit haec perpetua, et per
se jam olim valitura megapolensium observantia, per
clementissimam corroborationem, et publicam appro-
bationem in d. §. 26. reversalium. Licet non negare
auserim, huic cautelae adductae quodammodo obstare verba,
in gravamin. stat. provincial. ad a. 1620 sub n. 4. et in f.
sub n. 5. adducta, quippe quae et occasionem et ratio-
nem legis postea promulgatae continent. Sed superflua
quoque non semper nocent.

§. 17.

RENUNCIATIO BENEFICII CEDENDARVM
ACTIONVM NEC HODIE SEMPER EST
OTIOSA.

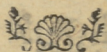
Denique et confidejussor in solidum conventus, et
solidum praestans, ratam et ratas a confidejussoribus ite-
rum repetere potest. Quia tamen jurisprudentia for-
mularis

mularis romana, licet jus exigendi adesset, formula autem agendi deficiebat, denegabat ut plurimum actionem, ad emolliendum quoque hunc rigorem confidejussoribus soluturis concedebatur beneficium cedendarum actionum plus quam notorium, quam quod ejus naturam hic exponere opus sit. Sed ut eo securiores fiant creditores, nec moram forsitan in solvendo abutentes juribus sibi concessis, sub specie justici externi, nequere possent confidejussores, et hujus beneficii renunciationem curant accuratissimi negotiorum forensium scrutatores. Quam tamen hodie plane otiosam esse, et ea non obstante confidejussorem ad solvendum parata executione compelli posse, licet quoque actio nondum cessa sit, defendit *CARPZOV. part. 2. const. 17. def. 17.* Quae sententia an omnibus numeris absoluta sit, paucis et binis adhuc mihi perscrutandum erit. Sunt quidem illius argumenta primo sub adspectu non absque omni pondere. Nam utique verum manet, quod confidejussor solidum solvens, si etiam respicere velis ad rigorem correalis obligationis, tamen proprium licet negotium in alterius confidejussoris utilitatem gesserit, hinc introductis actionibus utilibus, cum in effectu inter directam et utilem nil interest. *L. 47. ff. de negot. gest.* et absque cessione agere possit. *L. 2. C. de duob. reis.* Nec re penitus ponderata negari potest, quod adaequata consulta ratione nil obstet, quo minus, et facta licet solutione, cessio actionis fieri possit. His tamen non obstantibus nondum perspicio verum fundamentum, ex quo simpliciter et indistincte hodie otiosa dici possit renunciatio hujus beneficii. Mox enim necessaria, mox utilis tamen et hodie manet hujus contra confidejussorem creditori competentis actionis cessio. Conf.

E

HEI-

HEINECC. *in element. jur. civ. sec. ord. inst. tit. de fidejuss.*
 §. 886. *in schol.* Ponamus igitur casum, quo in utroque
 respectu per culpam creditoris, ejusque negligentiam im-
 possibilis reddita sit actionis principalis contra confidejus-
 sores cessio. Annon utroque in casu laesio exinde oritur
 confidejussori soluturo? annon itaque recte urgere possit
 indemnisationem ab eo, cujus culpa hoc damnum futu-
 rum merito imputatur? annon itaque justam habeat so-
 lutionem denegandi rationem, donec actio cessa sit? Quae
 tamen omnia cessant, si sponte confidejussor antea re-
 nunciaverit huic beneficio. Et si quoque respicere velis
 ad secundam a Carpzovio adlegatam rationem, non omni-
 bus haec aequior juris sedet opinio, quod facta licet jam
 solutione cessio fieri possit. Praecipue si litteris, et sylla-
 barum cortici quis ex vario fundamento inhaerere cupiat
 forsan. Scio adhuc hodie litem esse pendentem, ubi
 quis cessionem chirographi ex ea ratione declinat, quia
 solutio jam dudum facta. Iurisprudencia itaque cautela-
 ris nec hic otium Elysii campi semper invenit, et saepe-
 numero renunciationis quoque hujus observat usum
 practicum.

§. 18.

De cessione actionis quatenus et adversus debitorem
 principalem eam exigere a creditore possit fidejussor ad
 solutionem adactus. meditationem quandam addere sco-
 pus mihi erat propositus. Legantur interim, quae hac
 de re Mevius in decisionibus suis passim adduxit. Penu-
 ria temporis, et spatium plagularum huic specimini de-
 stinatorum simul sermonis abrumpere jubent filum. Sisto
 itaque laborem Summo numini me, meaque studia
 summa qua par est pietate commendans.

CONSVLTISSIME ATQVE DOCTISSIME
DOMINE
DOCTORANDE.
FAVOR ATQVE AMICE
CONIUNCTISSIME,

Statim per biennium, et quod excurrit, quo TE sub initiis vitae TVAE academicae, accepi commensalem et auditorem, de futuro felici TVO progressu in castris nostrae themidis convictus fui. Cum profectibus enim in humanioribus litteris, cum debita solertia in studiis colendis, cum optima ac indefessa parentum educatione, iam tunc temporis coniungebas modestam quandam alacritatem, et sobrie temperatam in negotiis peragendis vivacitatem, moresque optimis exemplis excultos. Optimae indolis ac spei haec semper manent signa augurandi in litterarum cultore, dignos, qui debitis aliquando coronentur praemiis et honoribus profectus in superioris quoque, si ita dicere fas sit, eruditionis partibus. Haut spes me fallit, et absoluto TVO in hac academia patria cursu academico, in Salana ac Göttingensi musarum sede, fundamentis studiorum hic iactis, cura ac manuactione celeberrimorum et Philosophorum et ICtorum, D A R I E S, H E L F E L D T, B E C K M A N N O R V M fratrum, P Ü T T E R I et S C H M A V S S I I feliciter adstruxisti opus perfectum et absolutum. Non responsiones solum promptae in exantlato facultatis examine, et resolutiones dubiorum a TE suppeditatae, et specimen praesens academicum, licet primum, sufficiens huius rei reddunt
testimo

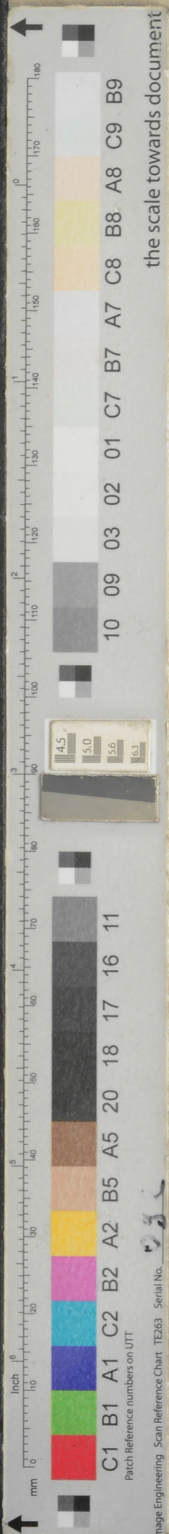
testimonium, sed et ultiores defensiones in publico audito-
rio hoc ulterius probabunt. Gratulor hinc TIBI, AMICE
SVAVISSIME, de meritis, qui consensu nostri ordinis colla-
tionem graduum academicorum producant, iam publice sus-
cipiendam, et declarandam. Gratulor FVLGIDISSIMAE
AC EXOPTATISSIMAE MATRI TVAE, MATRONI SVMMO
CVM HONORE VENERANDAE, TOTIQVE TVAE SPLENDI-
DISSIMAE FAMILIAE, novum in TVA persona decus, ac
ornamentum. Gratulor patriae civem optimum, qui maxi-
mo cum fructu ad eius salutem promovendam dignissimus fu-
turus. Mihique autem ut et AMICVM CONIVNCTISSI-
MVM gratulari, TVAE que et me in posterum amicitiae, de
meliori, quod aiunt nota, commendare liceat, concedas, peto.
Plura addere multa, iam impediunt, sed quae tamen, ut in pe-
ctore fovere possim ardentissima de omnis TIBI futurae felici-
tatis genere, nec impedire possunt, nec impediunt, quae in-
ter privatos parietes TIBI testanda reservo. Vale AMICE,
ac fave

T I B I
AD QVAEVIS OFFICIORVM GENERA

ROSTOCH.
D. 22. NOV. 1757.

SEMPER PARATO PEAESID
HERM. BECKER,

TISSIME ATQVE DOCTISSIME

DOMINE

CTORANDE.

TOR ATQVE AMICE

CONIUNCTISSIME,

ennium, et quod excurrit, quo TE sub initiis
e academicae, accepi commensalem et audito-
o felici TVO progressu in castris nostrae themi-
ui. Cum profectibus enim in humanioribus
lebira solertia in studiis colendis, cum optima
renrum educatione, iam tunc temporis coniun-
um quandam alacritatem, et sobrie tempera-
tiis peragendis vivacitatem, moresque opti-
exultos. Optimae indolis ac spei haec semper
augurandi in litterarum cultore, dignos, qui de-
coronentur praemiis et honoribus profectus in
que, si ita dicere fas sit, eruditionis partibus.
fallit, et absoluto TVO in hac academia patria
eo, in Salana ac Göttingensi musarum sede, fun-
orum hic iactis, cura ac manu ductione celebra-
philosophorum et ICTorum, DARIES, HEL-
MANNORVM fratrum, PUTTERI et SCHMAVS:
lstruxisti opus perfectum et absolutum. Non
plum promptae in exantlato facultatis examine,
dubiorum a TE suppeditatae, et specimen prae-
m, licet primum, sufficiens huius rei reddunt
testimo